63de Jaargang. — Nr 86. Zaterdag 2 Augustus 1919.

ABONNEMENT:
Men schrijft in te Tongeren bij J. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad. — Abonnementsprijs 5 fr.
Alle toezendingen van geld, brieven en aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, Groote Markt, 37-39, Tongeren.

Telefoon 12.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

AANKONDIGINGEN:
Reklamen, vonnissen en andere artikels, vooraan of binnen in het blad: 1 fr. den drukregel.
15 centiemen het nummer.

Telefoon 12.

TONGEREN, 2 AUGUSTUS 1919.

KLARE WIJN.

't Komt ons eigenaardig voor, dat sedert den wapenstil stand als bij tooverslag een menigte vereenigingen tot stand komen. Wellicht draagt onze leuze: Eendracht maakt macht, daar veel toe bij, en heeft ten andere den oorlog bewezen, dat in berekende samenwerking de kracht van den enkeling besloten ligt.

Nationaal-Onzijdig

Vreemde samenkoppeling! Om nog eenig aanzien te hebben, moet men zich nationaal-onzijdig noemen. Daarin werd het voorbeeld gegeven van uit den hooge: een nationaal ministerie, door de drie partijen gevormd, zou aan het herstel van het land werken. Alle nieuwbakken vereenigingen schrijven in hunne standregels, of verklaren in hun stichtingsvergadering: « Wij staan onzijdig en elke zienswijze wordt geeerbiedigd. »

Zoo wordt dan verdraagzaamheid aangeprezen: ieder moet wat water bij zijn wijn doen, een offer brengen aan zijn persoonlijke overtuiging.

Onderwijzers zullen deel uitmaken van nationaal-onzijdige onderwijzersbonden, soldaten worden vereenigd in onzijdige Oud-Strijdersbonden, weggevoerden gaan samen in onzijdige federaties, staatswerklieden vormen een nationaal syndicaat, verwers-en schildersgasten, sluiten samen in onzijdige vakvereeniging.

Als wij dit kort overzicht van een reeks, die nog steeds aangedikt wordt, beschouwen, moet men wel onwillekeurig zich afvragen: Waar heen zal die onzijdigheid ons voeren? Wat bedoelt men wel door onzijdigheid?

* * *

Onzijdigheid is een uitzinnige opvatting. Hoe wil men in al deze inrichtingen den godsdienst op zijde stellen en zich beijveren voor blootstoffelijke belangen, als had de mensch slechts een lichaam en behoeft men zich niet te bekommeren om zijn veel edeler ziel? Beider belangen zijn zoo innig samengestrengeld dat men het eene zonder het andere niet kan dienen.

Onzijdigheid in vereenigingen! Gemakkelijk in schijn, doch bedroevend in werkelijkheid. Heeft de oorlog nog niet geleerd hoe hier ten aande de onzijdigheid op zoo vele plaatsen begrepen werd door instellingen. Ook het huidig ministerie is onzijdig of liever éénzijdig, want wie heeft er door dezen toestand het meest bij gewonnen? Wij, katholieken, zijn maar al te zeer bedacht om de heilige verdraagzaamheid te beoefenen ten voordeele van onze vijanden.

* * *

Onzijdigheid is onmogelijk! Hoe nauw immers werken geestelijke en stoffelijke belangen in elkaar! Tusschen beide kan niet geschipperd worden maar drijft men onvermijdelijk naar den vijandigen kant.

* * *

Een vereeniging, ook een natie of staat heeft den plicht God te eeren, den godsdienst aan te kleven evenals den enkeling. Hoe vreemd echter dat het deelnemen aan processies, aan godsdienstige betoogingen uitgekreten wordt als een schending van de onzijdigheid!

Daarmee stooten wij op de grootste dwaling in zake onzijdigheid, waardoor onpartijdigheid vereenzelvigd wordt met ongodsdienstigheid. Onzijdigheid en van daar tot onverschilligheid en van daar tot godsdienshaat is de weg maar kort.

Een laatste gevaar! Hoewel het groote getal blind is of onwetend voor de wezenlijke doeelingen van de kopstukken moet het verdaard dat onzijdigheid een schuiloord is van liberalen, een kweekschool van liberale beginselen. De oude vóóroorlogsche vorm was niet goed en nu komt onder schijnbaar onschuldig uiterlijke het liberalisme te voorschijn met onzijdigheid. Menigeen laat zich, we geven het toe, te goeder trouw, inlijven, zal in den beginne vast overtuigd blijken, dat zijn bond warempel onzijdig is. Doch eens breekt de dag aan waarop dat uiterlijk vertoon wordt weggeworpen en we komen te staan voor een verongden vijand van weleer, bezield met denzelfden haat.

BESLUIT.

Eenige der pas gestichte vereenigingen hebben bij monde van hun hoofden reeds uitspraak gedaan: Het nationaal syndicaat der staatswerklieden, en de onzijdige vereenigingen van drukkers- en schildersgasten zijn aangesloten bij de socialistische partij.

Wat te denken van de Nationale Onderwijzersbonden, nationale federatie voor weggevoerden, onzijdige soldatenbonden? Deze zullen zich vroeg of laat tegen ons keeren en het kamp der liberalen vervoegen.

Voor eenieder onzer weze het besluit: Verwisselen wij nooit onpartijdigheid met ongodsdienstig zijn. Onze christene sociale beweging is ruim genoeg om samen met de geestelijke ook de stoffelijke belangen te behartigen en in het uitwerken van haar programma geen van beide schade te berokkenen.

LIBERAAL KONGRES.

De belgische liberale partij, alhoewel reeds den doodreutel in de keel hebbend, had zondag nog den moed te Brussel een kongres te houden. Hoe onzinnig het ook schijnen moge dat eene partij gedoemd om bij de eerstvolgende kieziugen te verdwijnen, nog voorzorgen neemt voor de toekomst, toch werd er alzoo op het kongres gehandeld. Nu, men moest toch iets verrichten en, aangezien er geen overzicht kon gemaakt worden van afgelegd werk, bij gebrek er aan, zoo moest men toch zeggen wat er,.. later zal gedaan worden.

Zoo heeft het kongres eene dagorde gestemd waarbij het principe goedgekeurd wordt van het « openbaar, onzijdig, wereldlijk en verplichtend onderwijs »; verder erkent de dagorde de noodzakelijkheid der herziening van de schoolwet van 1914 vooral « voor wat aangaat het onderwijs in de openbare school eener zedeleer, gegrondvest op de rede en op het geweten. »

Die dagorde ging uit van een renegaat, een man, thans voorzitter van de vrijdenkers, in zijn studententijd lid eener kongregatie van de H. Maagd. 't Is gewoonlijk voor het gouden kalf dat sommige half gedraaide christenen verbranden wat ze vroeger aanbeden hebben.

Met ziet dat de liberale partij haar zwanenzang gestemd heeft op hare oude wijze. Ze heeft het nog altoos gemunt op de zielen onzer kinderen. 't Zal gelukkig wel koelen zonder blazen.

Er werden op het kongres ook eenige schoone woorden gesproken, maar ze gingen dan ook uit van een man, die in den oorlog gelegenheid gehad heeft om veel te leeren. Wij bedoelen M. Hymans, minister van buitenlandsche zaken, die zegde:

« Wij moeten verdraagzaam zijn jegens de geestelijkheid. Wij moeten door onze daden al de godsdienstige betoogingen verbiedigen. In den vredelijk in den oorlog moet het land blok vormen. 't Is de nationale gedachte die onze pogingen moet leiden. Laat ons niemand teraij stellen omdat hij onze meening niet deelt. »

De woorden van M. Hymans werden door de blauwe Janussen toegejuicht, maar... zij stemden de dagorde van den renegaat. Eene echte paardenlogiek dus.

Voor de Onderwijzers.

GOED NIEUWS.

Ingevolge een ministrieel verhoor dat op 27 Juli aan het middencomiteit der Federatie van christene onderwijzers verleend werd, zal de Federatie aan hare leden, wier jaarwedde of vergoeding ten achter zijn, gedrukte formulieren zenden, die zij enkel in te vullen hebben en aan hunnen provincialen voorzitter moeten zenden.

De gemeenten zullen verplicht zijn, zoohaast mogelijk de schulden, die zij met het onderwijzend personeel hebben aangegaan, te betalen. Indien zij arm zijn, kunnen zij binnen de twaalf dagen voorschotten vragen aan het Gemeentecrediet. Zoo er, niettegenstaande deze uitmuntende maatregels onderwijzers hunne achterstallen niet betaald krijgen, zal het staatsbestuur hun betalen.

Wij hopen dat het staatsbestuur zich met denzelfden spoed, met het aanneembaar onderwijs zal bezig houden.

Dezen goeden uitslag is vooral te danken aan den waardigen en gematigden veldtocht, die de Federatie der christene onderwijzers tot heden gevoerd heeft. Zij worden goedgekeurd door den minister zelf, door de katholieke Kamerleden en door al de overheden van het land.

Het is natuurlijk dat de tegenovergestelde veldtocht — bedreigingen van geweld en werkstaking — gevoerd door het nationaal syndicaat, enkel geleid heeft tot eene ernstige berisping vanwege het Staatsbestuur, en de plechtige verwittiging dat dit stelsel van propaganda voor goed de belangen der onderwijzers in gevaar zal brengen.

Dat de Federatie der christene onderwijzers voortga den goeden strijd te voeren, tot dat zij eindelijk de herziening bekome van de baremas der jaarwedden, wat hunnen kort te verwachten is. Zij zal alsdan mogen rekenen op de erkentenis van al de onderwijzers en onderwijzeresses van het land.

Uitstel tot oproeping in werkelijken dienst en verlofgevingen.

Het Departement van Oorlog wordt op dit oogenblik bestormd door talrijke aanvragen om uitstel te bekomen van den werkelijken dienst, voor militairen der klassen die onder de wapens geroepen zijn.

Gezien de moeilijkheid van inlijving en van onderrichting der talrijke klassen, en van den anderen kant ten einde de moeilijkheden van vertrek naar het leger te verminderen van een al te groot getal jongelingen, die gebruikt worden in al de takken onzer nationale bedrijvigheid, is deze in dezen roeping verdeeld op een lang tijdperk.

Hierom volgt dat het getal manschappen, tot den dienst geroepen, bij lange niet de leemten aanvult die de demobilisatie teweegbrengt. Het is dus volstrekt onmogelijk dit gebrek aan manschappen te vergrooten door voorloopige vrijstellingen uit den dienst. Het opvolgentijdig binnenkomen in de regimenten van militianen, die uitstel tot dienstneming bekwamen, zou de moeilijkheden nog vermeerderen.

Uit deze beweegreden blijkt dat geene afwijking aan de wettelijke bepalingen, betreffende uitstand en verlof, kan toegestaan worden, en dat het bijgevolg nutteloos is te dien einde aanvragen in te dienen.

HET BELGISCH LEGER.

Het belgisch leger op vredesvoet zal gebracht worden op 100,000 man, het hoogste cijfer door de wet voorzien. De klassen van 1914, 1915 en 1916, moeten nog onder de wapens geroepen worden. De militianen der klassen van 1914, 1915 en 1916, die onder den oorlog ingelijfd werden, worden vrijgesteld, en de vrijwilligers die 12 maanden dienst gedaan hebben, in onbepaald verlof gezonden. Buiten deze drie klassen worden in den loop van het tegenwoordige dienstjaar geen andere klassen opgeroepen.

De werkingen van de werving der klassen 1914-1915 zijn begonnen; deze der klas 1916 zullen waarschijnlijk voor het einde van dees jaar voltrokken zijn. Men vooruiet in 1920 de klassen van 1917 en 1918 te kunnen binnenroepen; in 1921, deze van 1919 en 1920; in 1922, deze van 1921 en 1922.

Vanaf 1923 zou de dienstreeling zoo terug in zijnen normalen toestand treden. M.M. de Broqueville en Masson hebben een wetsontwerp opgesteld, dat op die wijze in de verandering der militiewetten voorziet.

De Nationale Vergadering te Weimar.

Onthullingen van Erzberger. — Ontmaskering van 't Duitsch militarisme.

In de Nationale Vergadering te Weimar heeft Erzberger buitengewone belangrijke onthullingen gedaan, die in alle landen eene groote opschudding verwekt hebben.

Erzberger begon zijne onthullingen met een hevigen uitval tegen de zoogezegde nationale partij, die hemel en aarde beroert om terug aan het bewind te komen en de oude pruisische politiek herin te voeren. « De terugkeer dezer partij aan het bewind, zegde hij, is de volledige ondergang van Duitschland. Ik word verantwoordelijk gesteld voor den noodlottigen vrede, dien de Bondgenooten ons opgelegd hebben. Wanneer het kabinet Bauer beraadslaagde over het al of niet teekenen van den vrede, heb ik hun deze vragen gesteld: wat geworden er van Duitschland, indien we den vrede niet teekenen, en wat staat er ons te wachten, indien we den vrede wel teekenen? Er was geen tijd tot aarzelen en dralen. Er moest gehandeld worden. Neen de vrede moest geteekend worden, wilden wij de eenheid van het duitsche rijk behouden. Wij, zoowel, als gij, lijden onder de nederlag. Ons, zoowel als u doet het hart zeer, wanneer we de magere kindertjes en de uitgemergelde moeders zien ronddolen. Maar wat ons nog meer hartzeer veroorzaakt, dat is het gevaarlijk en eerloos spel dat ge speelt. Hebben wij den vrede geteekend, dan is het omdat er heen andere uitweg was; dan is het omdat wij den moed gehad hebben de verantwoordelijkheid op ons te nemen van al de misdaden, welke gij en uwe meesters bedreven hebt. Gedurende vier jaar heeft Duitschland gebukt onder eene militaire diktatuur, en dat was zijn verderf. De militaire meesters lieten het woord niet aan hen, die verantwoordelijk waren voor al wat er gebeurde. En nu dragen we de verantwoordelijkheid van hunne en uwe misdaden, waartoe gij den moed niet hebt. »

De vredespogingen.

Duitschland heeft verscheidene malen de gelegenheid gehad een eervollen vrede te sluiten, doch de militaire partij heeft het niet gewild. Zij waren verblind door tijdelijke voordeelen, zij droomden van overwinningen en lieten zich leiden door allerlei hersenschimmen. Hunne ambitie, hunne haat jegens een vijand, was grooter dan hunne liefde jegens hun Vaderland.

En wat is er het gevolg van geweest?

Voorstel van M. Wilson.

Het eers voorstel tot den vrede werd Duitschland aangeboden in 1916, door de persoonlijke tusschenkomst van M. Wilson president der Vereenigde Staten. M. Bernstoff duitsche gezant te Washington, kwam naar Berlijn om de voorstellen van president Wilson aan te bieden. Hij werd er slecht ontvangen. Welk antwoord gaf Duitschland op het vredes voorstel? De duikbootoorlog werd scherper en hardnekkiger dan ooit doorgedreven. Het gevolg ervan was dat Amerika tegen ons te wapen vloog. Van dit oogenblik af was de teerling geworpen. Doch de militaire partij was blind en hep verder roekeloos in het gevaar.

Oostenrijk en Duitschland.

In april 1917 kreeg Duitschland eene tweede vredeskans. Oostenrijk was op dit oogenblik reeds 't einde krachten en stond voor verpletering. Het verklaarde dat het den oorlog niet langer dan tot den zomer kon uithouden, en dat Duitschland op geene oo tenrijksche hulp meer kon rekenen. Daarop werd er in het ministerie van buitenlandsche zaken, te Berlijn, eene vergadering gehou len, om den toestand tebespreken. Westarp had uit Weenen berichten ontvangen, dat Oostenrijk den vrede verlangde. Die zelfde Westarp verklaarde dat ondanks alles, zelfs indien Oostenrijk een afzonderlijken vrede sloot, Duitschland alleen den oorlog moest voortzetten. Verscheidene staatslieden waren van oordeel dat Duitschland de gelegenheid moest te baat nemen, om den vrede te besluiten, die den toestand van 1914 zou herstellen. Westarp verzette er zich tegen.

Den 12 april 1917 had er te Homburg eene bijeenkomst plaats tusschen Willem II, keizer Karel van Oostenrijk en graaf Czernin, hoofd van het oostenrijksch ministerie. Deze twee laatsten hadden den duitschen keizer de volgende regeling voorgesteld: afstand van Elzas-Lotharingen aan Frankrijk; afstand door Oostenrijk van Galicie aan Polen. Deze pogingen mislukten jammerlijk.

Voorstel van den Paus

De verschillende dokumenten over de duitsch-oostenrijksche onderhandelingen vielen te dien tijde in handen van Erzberger die er gebruik van maakte om de vredesbeweging te steunen. Deze dokumenten werden ook in het buitenland gekend. In Engeland en in Frankrijk werd er met veel welwillendheid op die voorstellen ingegaan. De duikbootoorlog woedde toen zoo verschrikkelijk, de voedselnood klom zoo onrustwekkend hoog, dat Lloyd Georges Frankrijk polste over eene vredesmogelijkheid. Ook in Frankrijk ging men op dit voorstel in en was men geneigd tot onderhandelen. Beide landen wendden zich tot Z. H. Paus Benediktus en dezen trad op als bemiddelaar. De pauselijke Nuncius, Mgr Pacelli, van Weenen, stuurde dan het volgende voorstel tot de middenrijken:

« Ik hebde groote eer Uwe Excellencie een afschrift te bezorgen van een telegram, gezonden door den gezant van Z. M. den Koning van Engeland aan den H. Vader. De fransche regeering is het eens met dit telegram.

« Z. Em. de staatssekretaris van den Paus wenscht vurig zijne pogingen door te drijven om zoo haast mogelijk tot een rechtveerdigen en duurzaamen vrede te komen. Bijgevolg heeft Z. Em mij gelast op bijzondere wijze uwe aandacht te vestigen op de punten, welke België betreffen, en verlangt: 1. eene duidelijke verklaring over de inzichten der keizerlijke regeering nopens de volledige onafhankelijkheid van België en zijne algeheele schadeloossteling voor de in België aangerichte schade; 2. de waarborgen voor België's politieke ecoomische en militaire onafhankelijkheid. Indien het antwoord van Uwe Excellentie bevredigend is, dan zal er een groote stap vooruitgedaan zijn in de richting aan den vrede en voor het volgende verloop der onderhandelingen.

« De gezant van Engeland heeft aan den H Stoel reeds laten weten, dat Engeland zal antwoorden op de voorstellen van Duitschland. Mocht het antwoord van Uwe Excellentie gunstig wezen en de grondslagen van den vrede leggen. »

« (get.) PACELLI ».

De duitsche rijkskanselier was toen Dr Michaëlis. Zijn antwoord was eene lange verklaring. In het eerste deel ervan bedankte hij den Paus voor zijne vredelievende pogingen. In het tweede deel zegt hij dat hij in het voorstel van Engeland wel eene vredespoging wil zien. Terzelderdtijd verklaarde hij dat hij voor dit oogenblik de oorlogsdoeleinden van Duitschland niet kon vaststellen. Wat België betrof, daarover kon hij geene verbintenis aangaan.

1918.

Duitschland had dus herhaalde malen de kans verkeken om een eervollen vrede te bekomen. Wat was het gevolg zijner laatste poging!

Het jaar 1918 brak aan met de samenstelling van den Hoogeren Oorlogsraad der Bondgenooten. Terzelfdertijd werd er in Berlijn een kroonraad gehouden. Alle vredes poging werd er gesmoord door de militaristen. In september 1918 werd er opnieuw aangedrongen voor den vrede. De weigering was dezen keer zoo brutaal niet, doch men stelde voor nog een tijdje te wachten. Het was echter te laat, want in september stortte de militaire macht in dui en. De regeering van prins Max von Baden heeft maar eene fout begaan: 't is van Ludendorff niet weggejaagd en geen wapenstilstand gesloten te hebben. Den 6 November waren we verplicht de witte vlag te zwaaien en den 8 November moesten wij den wapenstilstand aanveerden, dien de vijand ons wel wilde opleggen.

De bespreking.

De onthullingen van Erzberger maakten op de vergadering den diepsten indruk, en werden herhaaldelijk door gejuich onderbroken.

M. Eisenberger, van de Beiersche volkspartij, verklaarde dat het best zou zijn den keizer voor het gerecht te dagen. (Levendige toejuichingen.)

M. Wels, socialist, verklaarde dat heel het rijk de pangermanisten veroordeelt. De politiek der vredelievende mannen heeft voor gevolg gehad dat Engeland, Frankrijk en de Paus den vrede aanboden. Duitschland heeft geweigerd het bloedvergieten te staken. De spreker voegde erbij: indien Haase (socialistische leider) op de hoogte geweest is van deze feiten en geholpen heeft ze aan het volk te verbergen, dan is hij medeplichtig aan de misdaden der militaristen. (Gejuich). Onze politiek, zegt hij, moet eerst en vooral in het buitenland vertrouwen inboezemen. Het moet de politiek zijn van den Volkerenbond.

Fransche verklaring

In Frankrijk loopt men niet hoog op met de outhullingen van Erzberger. MM. Painlevé en Ribot, die destijds ministers waren, verklaren het volgende: Het Vatikaan trachtte in 1917 eene toenadering tusschen de oorlogvoerenden te bewerken, en stuurde eene nota naar de Bondgenooten. Engeland meldde ontvangst der nota door zijnen vertegenwoordiger bij den H. Stoel. Daar Frankrijk geen vertegenwoordiger had, deed Engeland zulks ook in zijne plaats. Frankrijk noch Engeland waren van zin gevolg te geven aan de voorstellen van den Paus. Engeland had doen opmerken dat de voorstellen geene voldoende waarborgen betreffende België bevatten. 't Is alsdan dat de pauselijke nuncius te Berlijn eene tweede maal aandrong op nadere bepalingen doch Duitschland heeft niet meer geantwoord.

Het einde van het drama.

De duitsche admiraal von Hintze, die Staatssekretaris was van buitenlandsche zaken, staat ook op de lijst der misdadigers die met de rechtbanken van de Bondgenooten zullen af te rekenen hebben voor de schuld die zij dragen aan de gruwelen van den oorlog. 't Moet zijn dat von Hintze niet al te zeer op zijn gemak is, want hij stelt nu alle mogelijke middelen in 't werk om zich zelven wit te wasschen. Zoo heeft hij nu, onder de hoofding: « Het einde van een drama », vertelt wat er in de laatste maanden vóór den wapenstilstand gebeurde.

Toen Hintze zijn post van Staatssekretaris aanveerdde — 't was in Juli 1918 — had hij onmiddellijk een onderhoud met veldmaarschalk Ludendorff. Deze verklaarde op plechtigen toon dat hij volkomen zeker was van de zegepraal. Zulks was ook het gevoelen van het algemeen-Groot-Hoofdkwartier. In de eerste helft van Augustus oordeelde Ludendorff dat het niet meer mogelijk was een offensief te doen, maar hij stelde veel betrouwen in kleinere aanvallen. Hindenburg hield, op dat tijdstip nog altijd hoop dat de eenzijdige pracht voor de duitsche wapens zou wezen. Den 14 augusti droeg Hentze in den raad die onder voorzitterschap van den keizer gehouden werd, aan op de moeilijkheid van den vrede. Hij had zelfs aan Hertling gezegd dat hij zijn ontslag zou geven, indien men hem niet toeliet de vredesonderhandelingen te beginnen.

Oogdrukkelijk was het Groot-Hoofdkwartier met te spreken voor vredesvoorstellen. De militaire partij wilde eerst nog een grooten slag doen op het westelijk front.

Den 29 September keerde plots de kaart. Hintze begaf zich dien dag naar Spa in het Algemeen Groot-Hoofdkwartier. Ludendorff zegde hem: « De zegepraal is voortaan onmogelijk. We moeten onmiddellijk een wapenstilstand hebben, want elk uur dat nog voorbij gaat is een gevaar. » Hintze ging dan, in gezelschap van Hindenburg en van Ludendorff den keizer vinden. Deze keurde de voorgestelde hervormingen goed, bevaarde in het tot stand brengen van een liberaal ministerie. Maar eenige uren later veranderde hij van gedacht, onder den invloed van Hertling en van den pangermanist von Berg. 's Namiddags ontbood de keizer Hintze en zegde hem: « Volgens de kanselier mij meedeelde staan de zaken nog zoo slecht niet. We kunnen nog een veertiental dagen wachten en nadenken, vooraleer wijzigingen te brengen aan het regeeringstelsel en vooraleer den vrede te vragen. »

Een dramatisch tooneel volgde. Admiraal von Hintze schilderde den keizer een somber tafereel van de dreigende revolutie in het binnenland en van de vreeselijke ramp die het leger te wachten stond. Willem II luisterde, zonder een woord te spreken, zonder eene beslissing te willen nemen. Hij ging buiten, gevolgd door Hintze die hem bezwoer zonder dralen eene nieuwe regeering te benoemen en de demokratische hervormingen te beloven. De keizer ging daarop terug binnen en weldra teekende hij het edikt van 30 October en den gezboorteakt van de parlementaire regeering in Duitschland.

Hintze vertrok naar Berlijn met graaf Rodern, voor het vormen van het nieuw kabinet. Hij wilde dat Payer kanselier zou worden, maar deze weigerde en toen nam prins Max von Baden aan. 't Was toen echter reeds te laat: de ramp stond voor de deur en geene menschelijke macht was in staat ze buiten te houden.

De gebeurtenissen in het groot hoofd-kwartier te Spa in November 1918.

Ter gelegenheid der onthullingen van Erzberger handelen de conservatieve bladen in Duitschland over 't geen er te Spa in November van het vorige jaar heeft plaats gehad.

Deze voorstelling is historisch waar. Von Hindenburg, gen. von der Schulenberg staan er borg voor.

Op 1 November kwam minister Drews namens den kanselier te spa om den keizer te melden dat men in de pers zijn aftreden eischte.

Hindenburg, die er bij was, was er tegen, toen de keizer hem zijn meening vroeg. Groner sprak in gelijken zin en zegde dat de regeering niet krachtig genoeg tegen de revolutionnieren optrad. De keizer gelaste daarop minister Drews den kanselier te melden dat hij op zijn post zou blijven.

Groner, te Berlijn zijnde op 5 en 6 November was toen overtuigd dat keizer en kroonprins meestens afstand doen. De keizer wilde niet; hij meende dat dan rijk en leger zouden ineenstorten.

De besluiteloosheid der legerhoofden.

Op 8 November wilde hij met zijn leger naar zijn land gaan om er de orde te herstellen. Groner zegde 's avonds dat dit niet zou gelukken; er waren niet genoeg betrouwbare troepen meer en aan de Rijnlinie, en op weg naar Berlijn zou sterk gevochten worden. Verder meest men ook den oorlog voortzetten.

Hindenburg en Plessen spraken in den zelfden zin: de keizer mocht naar een handvol revolutionnairen niet luisteren.

Op 9 November werd de toestand weer besproken. Hindenburg, bood zijn ontslag aan. Hij en Groner zegden niet tegen het land op te rukken.

Schuldenburg zegde er toe over te gaan; den burgeroorlog kon men nog onderdrukken. Op het leger kon men nog rekenen, het was slechts vermoeid. Na den wapenstilstand zou alles beteren. De levensmiddelen waren wel schaars maar men kon op België teren. Von Plessen sloot zich hier bij aan. Hindenburg en Groner niet.

Hindenburg en Groner zegden dat er ontbinding in 't leger aanwezig was. De entente zou ook geen rustpoos toestaan. Op den voorraad in België kon men niet rekenen, ook niet over genoeg betrouwbars troepen voor de onvermijdelijke gevechten.

De keizer aarzelde nog, maar zag ten slotte af van een herovering van zijn land. Vreedzaam wilde hij toen met zijn leger naar zijn land terug.

Groner achte dit onmogelijk; de revolutie was tegen den keizer gericht. Schulenburg hield het tegendeel vol.

De herovering van Duitschland opgegeven.

Dienzelfden morgen kwam de eerste eisch tot aftreden binnen. Den heelen dag werd hij herhaald.

De kroonprins verscheen en verzocht zijn vader met zijn leger naar het land weer te keeren.

Kolonel Heye verscheen toen met een verlag namens 30 generaals die vroegen of de troepen met den keizer strijdend Duitschland zouden willen heroveren.

Hierop antwoordden 23 neen, 1 ja en 15 twijfelachtig.

Zij vroegen verder of de troepen tegen de boljewiki zou len strijden. Hierop antwoordden 8 neen, 19 twijfelachtig en 12 ja, na een lange rustpoos.

Het aftreden van den keizer geëischt.

Toen werd den keizer eerst aangeraden naar Zwitserland te vluchten. Hindenburg raadde Holland aan; het was minder wijd en meer sympathie wachtte hem daar.

Hindenburg zegde dat noch kanselier noch rijksdag het recht hadden het aftreden van den keizer te eischen.

Uit Berlijn werd bericht dat de stad in bloed baadde. Verder werd bericht dat de burgerlijke leden der regeering ook het aftreden eischten om de dynastie te redden.

De keizer het antwoorden dat hij als Duitsch keizer, maar niet als koning van Pruisen wilde aftreden. Met zijn leger wilde hij terug naar Pruisen.

De kanselarij telefoneerde toen dat de afstand binnen enkele minuten moest plaats hebben of alles was verloren.

Aan den telefoon te Spa werd hevig met Berlijn betwist en gezegd dat de keizer moest beslissen.

Te Berlijn wachtte men niet en aan de troepenafdeelingen werd draadloos den troonafstand bericht van Willem II als keizer en als koning.

Von Hintze protesteerde en de kanselier von Baden zegde de verantwoordelijkheid op zich te nemen.

Toen men den keizer alles melde, zegde hij: « Ik ben en blijf koning van Pruisen. »

Toen werd een protest opgesteld dat nooit werd openbaar gemaakt. De keizer bleef verontwaardigd.

Een veroordeeling van den ex-keizer.

De « Freiheit », een orgaan der onafhankelijke socialisten, zegt in een hoofdartikel: « Een beide », wat hier volgt:

Hindenburg en Ludendorff zijn misdadigers. Maar dat zij konden handelen gelijk zij deden was alleen mogelijk door dat zij Willhelm van Hohenzollern aan hun zijden hadden.

Die man had door zijn domme, laffe, aarzelende politiek een groot aandeel in de oorzaken van den oorlog. Voor de onnoodige verlenging van den oorlog en de ineenstorting van het rijk is hij ten volle verantwoordelijk, en wel zonder eenige verzachtende omstandigheden, want deze mensch had steeds de laatste beslissing aan zich weten te houden.

Dat deze geestelijk minderwaardige man het werking van sterkere factoren was verminderd die verantwoordelijk in geen enkel opzicht. En van een onberedenbaarheid in strafrechtelijken zin kan evenmin worden gesproken

Gemengde berichten.

Beperking van 't aantal herbergen.

Zichier het wentsontwerp door de middenafdeeling aan de Kamer voorgelegd:

De openingstiks voor drankhuizen (gegiste dranken) is vastgesteld op de drievoudige werkelijke of verondersteldte huurwaarde der lokalen voor den verkoop bestemd, met uitzondering der deelen voor woonstverbruik of andere doeleinden voorbehouden, met een minimum van:

600 fr in gehuchten, gemeenten of agglomeraties van min dan 5000 inwoners;

800 fr. in gehuchten, gemeenten of agglomeraties van 5000 tot 15,000 inwoners;

1000 fr. in gehuchten, gemeenten of agglomeraties van 15,000 tot 30,000 inwoners;

1500 fr. van 30,000 tot 60,000 inwoners;

2000 fr. boven de 60 000 inwoners.

De werkelijke huurwaarde is deze door normale huurcelen vastgesteld.

De veronderstelde huurwaarde wordt vastgesteld zooals in zake grondbelasting, door den toezicher bijgestaan door een schatter door het gemeentebestuur aangesteld.

Een toegevoegde taks kan opgelegd worden bij gebeurlijke verhooging der huurwaarde van het nieuw drankhuis of by verhuizing naar eene andere gemeente of agglomeratie.

Een koninklijk besluit zal de gemeenten of deelen van gemeenten vaststellen die eene agglomeratie daarstellen.

Het in aanmerking te nemen de bevolkingscijfers dat, door de laatste tienjarige volksopteling vastgesteld.

De oorlogsverliezen van Frankrijk en Duitschland

M. Marin heeft verslag uitgebracht over de verliezen van het Fransche leger tot in November 1918.

Het totaal aantal manschappen door vuur of ziekte omgekomen of verdwenen bedraagt 1,365,000 man, waarvan 10,000 voor het zeeleger.

Vroeger werd beweerd dat Duitschland ongeveer zooveel man zou verloren hebben als Frankrijk, wat beteekenisvol zou zijn ingezien het gemobiliseerd aantal mannen en het bevolkingscijfer in Frankrijk

Volgens luitenant Maury's lijst, gesteund op de mededeelingen der Duitsche pers zou Duitschland 1,835,000 dooden en vermisten tellen. Dit cijfer schijnt met 20 % te moeten verhoogd worden, naar de ondervinding tijdens den oorlog opgedaan, zoodat het aantal dooden en vermisten voor Duitschland op 2 millioen 220,000 kan geschat worden.

Frankrijk's krachtinspanning.

Waar Duitschland in 1914 ongeveer 67 millioen 800,000 inwoners telde en 11,200,000 mobiliseerde, heeft Frankrijk met 39 600,000 inwoners 8,400,000 man gemobiliseerd.

Dit bewijst dat Frankrijk, in verhouding tot zijn bevolkingscijfer, zich nog veel meer dan Duits hand ingespannen heeft. Zijn de verliezen in beide landen bijna in evenredigheid met de bevolking, de verliezen der Franschen echter zijn, ten opzichte van het aantal gemobiliseerden, in permonderd gerekend, geringer dan deze der duitschers.

Zoo Frankrijk dan na den oorlog tegenover Duitschland in een betrekkelijk minderwaardigen toestand verkeert, dan is dit, zooals het vroeger was, ter oorzake van zijn zwak geboortecijfer.

Valsche agenten.

Woensdag rond half elf boden zich 2 personen, waarvan een in soldaat gekleed, bij Mad. L. aan, die het nummer 113 van de Fonsnylaan te Brussel bewoont. De persoon die den soldaat vergezelde legde uit dat hij van de gemeente politie deelmaakte en een oude zoek vanwege het parket bij juffrouw J. kwam doen die de kamers bewoon de hare bewoont. Terwijl zij bezig waren op het hoogere verdiep alles doorheen te trommelen, kwam een familielid van juffer J. haar bezoeken. Op de hoogte gebracht van hetgeen er gebeurde, sloot hij de mannen in het huis op en hep de politie verwittigen. Terwijl hij weg was, dwongen de twee rekels Mad. L. de straatdeur te openen, en alzo vond de toegeroepene politie het huis ledig toen zij de stoute vogels wilden vatten. Tot overmaat van ongeluk hebben zij een kistje medegenomen, dat 350 fr. inhield.

Waartoe houtasch zooal kan dienen.

Voor de wasch — dat is genoegzaam bekend. Om, met behulp van een nat gemaakte kurk, messen te kuischen.

Voor het reinigen van licht geschilderd houtwerk: deuren, paneelen, enz. — Neem een spons, maak ze nat, druk ze uit, doop ze in zeer fijne houtasch, besmeer de te reinigen oppervlakte, wrijf een poosje op de plaatsen, die het vuistste zijn. Verwijder vervolgens het smeersel met behulp van de spons en van een ruime hoeveelheid helder water, gu zal verbaasd staan over den verkregen uitslag.

Om petroleum reukloos te maken.

Neem 4 of 5 liter gewone petroleum, doe er 100 gram chloorkalk bij en schud alles goed doorheen. Stort daarna de vloeistof over in een pot met ongebluschte kalk en roer een poosje. Laat vervolgens het mengsel bezinken en giet de heldere onderstaande over in eenen anderen pot. De petroleum is dan reukloos. Gij kunt ze gebruiken voor de gewone doeleinden en, wilt U voral geparfumeerd, als « daarmiddel » tot zuivering van het hoofd.

Een buer die zijn eigen helpt.

Landbouwer B., van Opwijk, was Donderdag morgen naar Brussel gekomen, met kar en paard. Terwijl hij zich naar de vroegmarkt begal, het hij, onvoorzichtig genoeg, zijn gerij aan den hoek der Ververstraat staan.

Toen hij ter plaats weerkwam zag hij geen schim meer van kar of paard.

Hij ging op zoek en in de Zandstraat gekomen, ziet hij daar zijn gerij, door een oubekende geleid. Eerst bracht hij zijn paard tot staat rukte den voerman van den bok, gaf hem eene goede louterring, en als hij heel mak en gedwee was geslopt, leverde hij hem aan de politie over.

Het is zekere Piet Verbeke, die al een twintig maal met het gerecht in betrekking kwam en nu weer, maar ditmaal met een paar blauwe oogen voor den rechter zal gebracht worden.

De koning en onze vliegers.

Zaterdag werd op het vliegplein van Evere eene tentoonstelling van vliegersmateriaal geopend.

De koning heeft bij de opening willen aanwezig zijn. Na de bezoeking begaf onze Vorst zich naar het « Carré », waar het Belgisch militair vliegerkorps post gevat had.

Nevens den koning bevond zich de luitenant-vlieger Jan Olieslagers, die het nieuw vaandel droeg, hetwelk de koning aan onze vliegersafdeeling ging overhandigen.

Z. M. gaf eene aanspraak, bracht hulde aan de zelfopoffering den hoogen moed en de ware doodsverachting, welke de vliegers in den dienst van het vaderland hebben bewezen en overhandigde het vaandel aan den dapperen Willy Coppens.

Willy Coppens heeft, zooals men weet, een been verloren en gaat nu met een houten been. Daar hij nog niet helemaal genezen is en beide handen nog noodig heeft om op wandelstokken te steunen, hield hij het vaandel slechts eenige oogenblikken in de hand en reikte het dan weer over aan Jan Olieslagers. Nevens het vaandel hielden twee officiers-vliegers met blanken sabel de wacht.

In tegenwoordigheid van den Koning stegen nu een vijftiental vliegtuigen op en leverden de nabootsing van luchtgevechten. Onze vliegers betoonden daarbij eene stoutmoedigheid, die aan waaghalsery geleek.

Rond 4 ure kwam een storm de voorstelling bederven. Er blies een orkaanwind, en de bliksem doorkliefde de lucht.